

ТАНЯ КАПИНЧЕВА

ПРЕДГОВОР

chitanka.info

Няма образован българин, а и чужденец, който да не свързва името на Хашек с „гениалния идиот“ Швейк, чиито смешно-тъжни истории отбелязват не само връх в творчеството на неговия създател, но и в световната литература. Що се отнася до личността на автора на това блестящо произведение, повечето негови читатели не знаят нищо за живота му.

Ярослав Хашек е роден на 30.04.1883 година в семейството на учител по математика, който умира преждевременно след интоксикация с алкохол. Бедността принуждавала неговата майка с трите си деца да се мести повече от петнайсет пъти. През 1897 година изключват Ярослав Хашек от гимназията заради участието му в антинемските бунтове в Прага. По-късно завършва търговска академия и постъпва на работа в банка. Скоро след това започва да се издържа главно чрез журналистика и литература. Запознава се с чешките анархисти. Води бохемски живот в средите на кръчмите и кабаретата. Обича да пътува и пеша обикаля голяма част от Средна Европа. Пише сатири и хуморески, които излизат в тогавашния печат, непрекъснато има неприятности с полицията и с чешките учреждения. През 1907-а става редактор на анархистичното списание „Комуна“ и за малко е затворен в затвора за тази своя дейност.

Литературните историци спорят по въпроса дали Хашек е бил наистина толкова голям бохем и любител на веселите компании или това е поредната му мистификация, тъй като огромното количество малки прози, фейлетони, сатири, хуморески и карикатури предполагат строга вътрешна дисциплина и постоянство при писането.

Някъде в този период се влюбва в Ярмила Майерова, но заради бохемския му имидж нейните родители не го смятат за подходящ партньор на дъщеря си. Когато отново го затварят, този път за оскверняване на знамето в Прага, родителите на Майерова я завеждат в провинцията с надеждата, че това ще помогне да прекъснат техните взаимоотношения. Като реакция Хашек се опитва да се отдръпне от радикалната политика и да си намери постоянна работа като писател. Работи като редактор, разказите му се печатат. От редакцията на „Светът на животните“ го изгонват бързо, тъй като публикува статии за имагинерни животни, които си измисля сам. Оженва се за Ярмила Майерова на 23.05.1910 година. Само година по-късно обаче, тя се връща да живее с родителите си, тъй като Хашек е задържан, когато се

опитва да инсценира своята собствена смърт. През цялото време пише и публикува.

През 1911 година основава „Партия на умерения прогрес в рамките на закона“, която представлява политическа мистификация, окарикатуряваща изборните отношения, и се представя и действа като неин кандидат. Едновременно с това е съавтор на редица кабаретни представления, където често участва и като главно действащо лице.

През 1915 година се записва войник и заминава на фронта в Русия. Тъй като на никого не казва, че отива там, известно време е бил издирван. От септември 1915-а до лятото на 1916-а е бил в плен. В Чехословашката легия работи като писар, емисар в комисията за набор и стрелец. Продължава да пише и публикува.

В края на февруари 1918 година встъпва в Чехословашката социалдемократична партия на работниците. Никога не обяснява какво го е накарало да захвърли анархистичните идеи и да приеме социалистическите. Когато през март Чехословашката легия тръгва да се съедини със Западния фронт, Хашек не е съгласен с това и отива в Москва, където започва да работи съвместно с болшевиките. През април преминава към Червената армия и е изпратен в Самара, където работи като директор на печатница, началник на отдел за работа с чужденци и др. През май 1920 година в Красноярск се оженва за работничката от печатницата Александра Лвова. След завръщането си в Чехословакия не е осъден за многоженство само поради факта че в Русия е имало хаос и не са признавани международните договори.

Връща се с Александра в Чехословакия.

През 1921 година, вече сериозно болен и опасно напълнял, не може да пише сам, а диктува главите на най-известното си произведение за Швейк от своята спалня. При него е и руската му съпруга.

На 3.01.1923 година умира от парализа на сърцето. Последната му снимка е от декември 1922 година.

Така завършва животът на Ярослав Хашек, оставил в многотомното си творчество много от своите идеи, чувства, размишления, мистифицирани обстоятелства, ситуации — измислени и преживени (изцяло или частично), с един или друг край. Оставил за нас душата си, водеща ни през многобройни разкази, статии и, разбира се, вплетена и в образа на Швейк. Героят, който зад привидната си

лудост успява да изрече почти ненаказано забранената истина, която е доста нелицеприятна за властващите. И стрелите му целят право в сърцето на тогавашното загнило общество.

Ах, това общество, само да се обърнеш за малко и то започва да загнива. Само да проявиш малка разсеяност и да забравиш да полееш семенцата на истината и справедливостта, и те изчезват някъде. Затова пък бурените нямат нужда от нищо, за да избуят и да окупираат мястото...

А дали сме се поучили от историята? Не оставяме ли нашите цветя да бъдат изместени от бурените? Търсейки отговорите на тези и много други въпроси, разгръщаме някои от неиздаваните и по-малко известни у нас разкази на Хашек. При подбора им, освен от критерия за непознатост за българския читател се ръководихме и от желанието да включим различни примери от многообразното творчество на писателя, който пише в началото на миналия век, когато многобройните вестници и списания налагат късите жанрове.

Разказите, подобно на журналистическите му материали, са писани под непосредственото влияние на мисли и чувства, които го провокират, живеейки в трудното време на войната. Затова и дръзкото му перо се движи от острата социална и политическа критика през пародирането и сатирата на обществения морал и норми, за да си почине в света на децата, пътеписа и животните като противовес на лъжите и лицемерието.

Описвайки почти ежедневно това, с което се сблъсква, Ярослав Хашек завещава повече от хиляда заглавия като по този начин ни предоставя изключително детайлен образ на своя съвременник.

Пожелавам ви приятно четене!

Таня Капинчева

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.